

Edukacja uczniów ukraińskich w polskich szkołach : zestawienie bibliograficzne w wyborze opracowane w oparciu o zbiory Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach i jej filii

Wydawnictwa ciągłe

1. Czy tak bardzo inne? : o zdalnym nauczaniu polskiej gramatyki w grupach wschodniosłowiańskich / Dominika Izdebska-Długosz. W: Język Polski w Szkole Ponadpodstawowej. - 2021/2022, nr 2, s. 71-83
2. Dobry start uczniów z doświadczeniem migracji / Beata Katarzyna Jędryka. W: Języki Obce w Szkole. - 2022, nr 2, s. 29-46
Przedstawiono problemy uczniów z doświadczeniem migracji w polskich szkołach. Wskazano poszczególne etapy w nauce języka polskiego jako obcego. Zaprezentowano autorską koncepcję intensywnego treningu językowego (ITJ) dla uczniów - cudzoziemców, którzy rozpoczynają naukę w polskiej szkole.
3. Działamy, wspieramy, integrujemy - perspektywa dyrektorów, pedagogów, terapeutów, nauczycieli i gości [ukraiński uczeń w polskiej szkole]. W: Meritum. - 2022, nr 1, s. 9-68
4. Dzieci ukraińskie w polskiej szkole [m.in. nauczanie historii uczniów ukraińskich] / Barbara Techmańska. W: Wiadomości Historyczne. - 2022, nr 3, s. 41-44
5. Dzieci z doświadczeniem migracyjnym w przedszkolu / Anna Waleriańczyk. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2022, nr 5, s. 6-11
6. Dzieci z Ukrainy w bibliotece / Karolina Kałużna. W: Biblioteka w Szkole. - 2022, nr 4, s. 4-8
7. Edukacja dzieci ukraińskich / Karolina Cieślik. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 5, s. 20-23
Uwarunkowania edukacji ukraińskich dzieci w polskich szkołach.
8. Edukacja dzieci z doświadczeniami migracyjnymi w polskiej szkole - problemy i wyzwania / Krystyna Kamińska. W: Edukacja. - 2019, nr 3, s. [18]-28
W artykule zwrócono uwagę na braki rozwiązań edukacyjnych wobec coraz liczniejszego napływu do polskich szkół uczniów z rodzin migrujących, wśród których przeważają Ukraińcy i Wietnamczycy. Przytoczono zapisy polskiego prawa oświatowego w odniesieniu do edukacji dzieci rodziców migrujących i reemigrujących do Polski. Ukazano rolę edukacji jako narzędzia integracji, nie tylko dzieci, ale także całych rodzin migrujących. Podkreślono konieczność zatrudniania tzw. asystentów kulturowych, aby pokonać trudności adaptacyjne cudzoziemskich dzieci w nowym środowisku edukacyjnym.
9. Edukacja uczniów migrujących w perspektywie miejskiej polityki integracyjnej w Gdańsku / Dorota Jaworska. W: Edukacja. - 2019, nr 3, s. [29]-41

W artykule zaprezentowano wyniki badania prowadzonego w środowisku gdańskich szkół wielokulturowych w roku szkolnym 2018/2019. Jego celem była identyfikacja regul i praktyk instytucjonalnych stosowanych przez podmioty realizujące samorządową politykę integracyjną oraz jej odbiorców. Na przykładzie działającego w Gdańsku Modelu Integracji Imigrantów ukazano wpływ lokalnej polityki publicznej na proces wyrównywania szans edukacyjnych imigrantów.

10. Edukacja w warunkach wielokulturowości i wielojęzyczności - jak ją skutecznie wdrażać? / Adriana Kłoskowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 16-19
11. Elementarna analiza systemu edukacji i podstawy programowej z matematyki w Ukrainie / Magdalena Wojciechowska-Rysiawa. W: Matematyka. - 2022, nr 3, s. 5-11
12. Geograficzne skarby Ukrainy / Mariusz Meus. W: Geografia w Szkole. - 2022, nr 3, s. 8-14
13. Indywidualna diagnoza ucznia cudzoziemskiego / opracowała Dorota Zając. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 42-44
14. Jak krok po kroku realizować kształcenie polonistyczne uczniów z doświadczeniem migracyjnym - poradnik praktyka z propozycją ćwiczeń / Agnieszka Tomasik. W: Polonistyka. - 2022, nr 3, s. 15-19
15. Jak pracować z dzieckiem obcojęzycznym w przedszkolu? / Hanna M. Górna. W: Bliżej Przedszkola. - 2022, nr 6, s. 20-22
16. Jak rozmawiać z dziećmi o wojnie? / Małgorzata Swędrowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 2, s. 35-36
17. Jak wspierać adaptację ucznia obcokrajowca w klasie / Małgorzata Łoskot. W: Głos Pedagogiczny. - 2016, nr 2, s. 6-9
18. Kwestionariusz rozmowy z rodzicami /opiekunami prawnymi ucznia-obcokrajowca. W: Głos Pedagogiczny. - 2016, nr 9, s. 26-27
19. Laboratorium badań wojny : trauma i stres Ukraińców [badanie „Problemy ukraińskich uchodźców przebywających w Polsce”] / Piotr Długosz ; rozmawiała Katarzyna Piotrowiak. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 24, s. 11
20. Metodyka pracy z uczniami z doświadczeniem migracji : język polski w klasach 4-8 / Małgorzata Gąbka-Wolak. W: Edukacja. - 2019, nr 3, s. [68]-84
W artykule przedstawiono propozycję zastosowania metod ułatwiających naukę języka polskiego w klasach 4-8 szkoły podstawowej uczniom z doświadczeniem migracji.
21. Nasza szkoła Waszym domem : uczennice i uczniowie z Ukrainy w naszej klasie : poradnik ZNP / W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 9, s. 6
22. Nauczanie języka polskiego jako obcego dzieci z doświadczeniem migracji w szkole podstawowej - sieci współpracy i samokształcenia [zawiera karty pracy z ćwiczeniami – „Katarynka” Bolesława Prusa] / Dominika Izdebska-Długosz. W: Język Polski w Szkole Podstawowej. - 2021/2022, nr 1, s. 7-22
23. Niepokojące zachowania dzieci / Tomasz Garstka. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 75-77
Trauma dzieci ukraińskich przebywających w polskich szkołach po wybuchu wojny w Ukrainie w roku 2022.
24. Od „pomarańczowej rewolucji” do „rewolucji godności” / Mariusz Goldysiak. W: Wiadomości Historyczne. - 2016, nr 2, s. 19-26
25. Od bycia obok do bycia razem : dlaczego warto doskonalić u uczniów kompetencje interkulturowe? [zawiera propozycję miniprojektu dla klas V-VIII] / Łukasz Szeliga. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 20-24

26. Osiem godzin dzieciństwa, czyli dzieci różnych narodowości w przedszkolu / Beata Kozłowska. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2022, nr 4, s. 48-50
27. Pedagog szkolny w sytuacji zróżnicowania kulturowego / Aneta Sylwia Baranowska. W: Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2016, nr 6, s. 17-23
28. Po nitce do kłębka, czyli jak zaplanować efektywne nauczanie języka polskiego jako obcego : (na podstawie doświadczeń w pracy z uczniami ukraińskimi) / Joanna Galwiazek. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 11-15
29. Podstawą każdej relacji jest komunikacja [zajęcia z języka polskiego w bibliotece] / Michał Stańczak. W: Meritum. - 2022, nr 1, s. 69-71
30. Pomoc dla dzieci z Ukrainy / Bogdan Bugdalski. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 4, s. 10-13
31. Pomoc w kryzysie / Tomasz Garstka. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 2, s. 31-35
Wskazówki dla dyrektora dotyczące funkcjonowania szkoły w sytuacji kryzysu uchodźczego wywołanego rosyjskim atakiem na Ukrainę.
32. Pomysły na integrację / Małgorzata Nowak. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 82-85
33. Praca z dziećmi cudzoziemskimi w polskiej szkole : metody działania i własne doświadczenia [m.in. język polski a ukraiński] / Alina Szulgan. W: Języki Obce w Szkole. - 2019, nr 4, s. 55-59
Na przykładzie działań podejmowanych w jednej ze szkół podstawowych w Warszawie przedstawiono sposoby wspierania pedagogicznego i dydaktycznego uczniów cudzoziemskich oraz realizacji projektów integrujących.
34. Praca z obcokrajowcem / Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz. W: Życie Szkoły. - 2021, nr 2/3, s. 58-63
Cudzoziemiec w polskiej szkole, wskazówki dla nauczycieli jak z nim pracować.
35. Próby nawiązania nowych relacji : jak zaprzyjaźnić się z kolegą z Ukrainy? / Sebastian Walczak. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 24, s. 16
Metody integracji polskich uczniów z rówieśnikami z Ukrainy.
36. Przygotować szkołę na migrantów / Weronika Rzeżutka-Wróblewska. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 1, s. 28-31
37. Rekomendacje dla dyrektorów szkół, pedagogów szkolnych, nauczycieli oraz pozostałych specjalistów wspierających uczniów cudzoziemskich w szkole / opracowała Małgorzata Pruś. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 35-38
38. Stres i trauma uchodźcy [badanie „Kim są osoby z Ukrainy, które trafiły do Polski?”] / Jarosław Karpiński. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 23, s. 6
39. Szkoła z tłumacza. Dramat! / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 24, s. 4-43
40. Typowe błędy osób rosyjsko- i ukraińskojęzycznych w nauce języka polskiego jako obcego - jak ich unikać? / Dominika Lewandowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 25-28
41. Uchodźcy z Ukrainy w polskich klasach / Małgorzata Nowak. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 62-66
Doświadczenia szkół, obserwacje i refleksje nauczycieli dotyczące kształcenia uczniów ukraińskich w polskich szkołach po wybuchu wojny w Ukrainie.
42. Uczeń cudzoziemski w środowisku szkolnym : organizacja adaptacji i nauczania / Marcelina Wnęk. W: Głos Pedagogiczny. - 2021/2022, nr 12/1, s. 32-36

Przedstawiono problemy związane z nasileniem się migracji i rosnącą liczbą uczniów cudzoziemskich w polskich szkołach. Opisano rolę asystenta międzykulturowego, zasady pracy z dzieckiem cudzoziemskim, działania wspierające proces jego adaptacji i integracji.

43. Uczeń cudzoziemski w środowisku szkolnym : organizacja adaptacji i nauczania / Marcelina Wnęk. W: Życie Szkoły. - 2022, nr 2/3, s. 50-54

Problemy związane z nasileniem się migracji i rosnącej liczby uczniów cudzoziemskich w polskich szkołach. Przedstawiono zadania asystenta międzykulturowego. Opisano proces oceniania oraz działania wspierające proces adaptacji.

44. Uczeń wschodniosłowiański w polskiej szkole jako wyzwanie glottodydaktyczne / Dominika Izdebska-Długosz. W: Język Polski w Szkole Ponadpodstawowej. - 2021/2022, nr 1, s. 113-128

45. Uczeń-uchodźca potrzebuje naszej pomocy / Iwona Jędrzejczyk, Urszula Jędrzejczyk. W: Problemy Opiekunczo-Wychowawcze. - 2022, nr 4, s. 80-87

46. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z Ukrainy - zadania pedagoga i psychologa szkolnego / Małgorzata Łoskot. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 5-8

W artykule podano wskazówki dotyczące sposobów i możliwości wspierania dzieci - uchodźców z Ukrainy, które trafiają do polskich szkół.

47. Ukraina – zielony kraj naszych sąsiadów / Jerzy Wrona. W: Geografia w Szkole. - 2022, nr 2, s. 9

48. Ukraińskie oddziały przygotowawcze [zawiera wzór zaświadczenia o uczęszczaniu ucznia do oddziału przygotowawczego] / Małgorzata Nowak. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 67-71

Funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych dla uczniów ukraińskich w placówkach na wsi i w mieście po wybuchu wojny w Ukrainie w 2022 r.

49. Wpływ doświadczenia uchodźstwa na uczniów z Ukrainy i jak sobie z nim radzić / Dorota Zajac. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 9-13

W artykule przedstawiono psychospołeczne skutki uchodźstwa i ich wpływ na rozwój dzieci dotkniętych tym doświadczeniem. Wskazano na co zwrócić uwagę w pracy z uczniami-uchodźcami aby stworzyć przyjazny klimat szkoły i pomóc im w adaptacji.

50. Wprowadzenie do planimetrii : wskazówki do lekcji dla uczniów z Ukrainy w oddziałach przygotowawczych / Magdalena Wojciechowska-Rysiawa. W: Matematyka. - 2022, nr 4, s. 5-10

51. Wsparcie uczniów w sytuacji wojny w Ukrainie - jak zadbać o emocje dzieci i ich rodziców? / Karolina Appelt. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 4, s. 5-8

52. Współpraca z rodzicami różniącymi się kulturowo i językowo : praktyczne wskazówki / Aleksandra Kubala-Kulpińska. W: Życie Szkoły. - 2016, nr 8, s. 30-32

53. Współpraca z rodzicami różnorodnymi kulturowo i językowo - praktyczne wskazówki / Aleksandra Kubala-Kulpińska. W: Głos Pedagogiczny. - 2016, nr 9, s. 60-62

54. Wykorzystanie literatury w procesie nauczania języka polskiego jako obcego : (na podstawie doświadczeń z uczniami z Ukrainy) / Katarzyna Włodkowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 29-31

55. Wykorzystanie technik mediacyjnych jako narzędzi wspierających w pracy z uczniami z doświadczeniem uchodźstwa i w rozwiązywaniu konfliktów / Małgorzata Prus. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 30-33

Opisano przydatność mediacji międzykulturowej we wspieraniu włączania uczniów z doświadczeniem uchodźstwa do nowej dla nich społeczności szkolnej oraz w rozwiązywaniu szkolnych konfliktów.

56. Wystawianie świadectw uczniom z Ukrainy / Michał Łyszczarz Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 6, s. 20-22

Na koniec roku szkolnego 2021/2022 brak jest kompleksowych rozwiązań określających zasady oceniania i wystawiania świadectw uczniom z Ukrainy. Istnieje jedynie zbiór regulacji, które mogą mieć zastosowanie w konkretnych przypadkach.

57. Zaczynij od A : wskazówki i zadania na dobry początek lekcji z uczniami obcojęzycznymi / Aleksandra Dobke. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 48-52

58. Zadania pedagoga w budowaniu komunikacji i relacji z uczniami z Ukrainy i ich rodzinami / Dorota Zajac. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 45-51

Rola i zadania pedagoga szkolnego w sytuacji napływu do polskich szkół uczniów-uchodźców.

59. Zmora lektora, czyli jak kształcić kompetencje językowe u uczniów o zróżnicowanym poziomie językowym [pedagogika planu daltońskiego] / Dorota Łopatyńska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 54-57

Scenariusze lekcji

60. Co pomaga czuć się lepiej, kiedy jesteśmy razem : scenariusz lekcji dla klas VI-VIII / Anna Klimowicz. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 78-80

Zajęcia dla uczniów polskich i ukraińskich, których celem jest integracja zespołu.

61. Czy na pewno mówimy różnymi językami? : scenariusz zajęć integracyjnych dla klas, do których dołączyli uczniowie z innych krajów / opracowała Katarzyna Kamińska-Holc. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr 5, s. 39-41

62. Grzeczność i gościnność w „Panu Tadeuszu” Adama Mickiewicza : scenariusz zajęć dla uczniów polskich i ukraińskich [dla klasy V] / Katarzyna Włodkowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 42-44

63. Jak oswoić Obcego na mojej kanapie? : lekcja języka polskiego jako obcego dla uczniów różnojęzycznych z wykorzystaniem fragmentów filmu dokumentalnego Grzegorza Brzozowskiego [dla klas IV-VIII i szkół średnich] / Justyna Hanna Budzik. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 32-35

64. Klub Dyskusyjny „W mieście” : konspekt zajęć języka polskiego jako obcego dla uczniów rosyjsko- i ukraińskojęzycznych / Dominika Lewandowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 40-41

65. Wariacje frazeologiczne: jak nie kiwnąć palcem w bucie i mieć olej w głowie : scenariusz lekcji dotyczącej frazeologii dla uczniów polskich i ukraińskich [dla szkoły średniej] / Katarzyna Włodkowska. W: Polonistyka. - 2022, nr 4, s. 45-47

Zagadnienia prawne

66. Edukacja dzieci ukraińskich / Karolina Cieślik. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 5, s. 20-23

67. Etat pod pewnymi warunkami [zatrudnianie obywateli Ukrainy na stanowisku nauczyciela] / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 14, s. 13

68. Kontekst prawny kształcenia uczniów ukraińskich. W: Meritum. - 2022, nr 1, s. 4-5

69. MEiN nowelizuje - lista nowości [ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy] / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 15/16, s. 4
70. Nauczyciel ponadwymiarowy [nowelizacja ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy] / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 25/26, s. 13
71. Opiekun tymczasowy dziecka z Ukrainy / Mikołaj Darnosze. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 27-29
72. Oświata w stanie mobilizacji : pakiet zmian w prawie - pomoc w edukacji ukraińskich uczniów / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 11, s. 6-7
73. Przyjęcie ucznia z Ukrainy do szkoły / Joanna Lesińska. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 5, s. 41-46

Procedura przyjęcia do szkoły podstawowej ucznia z Ukrainy. Procedura przyjęcia do szkoły ponadpodstawowej ucznia z Ukrainy. Edukacja w oddziale przygotowawczym. Utworzenie dodatkowej lokalizacji prowadzenia zajęć.
74. Przyjmowanie uczniów z Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 4, s. 11-20

Dzieci ukraińskich uchodźców odnośnie do możliwości uczęszczania do szkół publicznych oraz realizowania obowiązku szkolnego i nauki będą posiadać te same uprawnienia oraz będą obciążone tymi samymi obowiązkami co dzieci obywateli polskich.
75. Przyjmowanie uczniów z Ukrainy a zmiany w statutach / Anna Król. W: Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2022, nr 5, s. 19-23

Przyjmowanie do polskich placówek uczniów nie będących polskimi obywatelami, w tym dzieci z Ukrainy, które przybyły do naszego kraju w wyniku wojny toczącej się w ich ojczyźnie, wiąże się z koniecznością umieszczenia w statutach szkół odpowiednich regulacji.
76. Pytania do eksperta [klasyfikacja uczniów ukraińskich] / Krzysztof Łodziński. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 6, s. 38
77. Pytania do eksperta [uczniowie ukraińscy] / Magdalena Fota [i in.]. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 5, s. 47
78. Rekomendacje dla dyrektorów szkół, pedagogów szkolnych, nauczycieli oraz pozostałych specjalistów wspierających uczniów cudzoziemskich w szkole / Małgorzata Pruś. W: Głos Pedagogiczny. - 2022, nr [4] (132), s. 35-38
79. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Matematyka. - 2022, nr 3, s. 42-49
80. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Życie Szkoły. - 2022, nr 4, s. 15-21
81. Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy / Marcin Majchrzak. W: Wychowanie w Przedszkolu. - 2022, nr 4, s. 20-26
82. Sprawdzian z człowieczeństwa : absurdałne zasady egzaminu dla dzieci uchodźczych / Piotr Skura. W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 17/18, s. 8
83. Uczeń migrujący w polskiej szkole / Iwona Jóźwiak. W: Wiadomości Historyczne. - 2022, nr 3, s. 37-40
84. Wątki edukacyjne w tzw. specustawie [o pomocy obywatelom Ukrainy]. W: Polonistyka. - 2022, nr 3, s. 20
85. Zasady zatrudniania cudzoziemców [ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy] / Barbara Tomaszewska. W: Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 5, s. 36-40

86. Zdążyć przed zapaścią [nowelizacja ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy] / Piotr Skura.
W: Głos Nauczycielski. - 2022, nr 23, s. 4

Opracowała Ewa Tarapata
październik 2022 r.